

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ **2015** ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ **2015**
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
2925 LUXEMBOURG
LUXEMBOURG
ΤΗΛ. +352 4303-1

ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
2925 LUXEMBOURG
LUXEMBOURG
ΤΗΛ. +352 4303-1

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
2925 LUXEMBOURG
LUXEMBOURG
ΤΗΛ. +352 4303-1

Το Δικαστήριο στο διαδίκτυο: <http://www.curia.europa.eu>

Η αναπαραγωγή κειμένου επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι αναφέρεται η πηγή. Η αναπαραγωγή των φωτογραφιών επιτρέπεται μόνο στο πλαίσιο της παρούσας έκδοσης. Για οποιαδήποτε άλλη χρήση απαιτείται άδεια του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πολλές ακόμη πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο Europa (<http://europa.eu>).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Print ISBN 978-92-829-2086-2 ISSN 2467-1282 doi:10.2862/34050 QD-AQ-16-001-EL-C
PDF ISBN 978-92-829-2124-1 ISSN 2467-1517 doi:10.2862/844500 QD-AQ-16-001-EL-N

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2016

Printed in Belgium

ΤΥΠΩΜΕΝΟ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΛΕΥΚΑΣΜΕΝΟ ΧΩΡΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑΚΟ ΧΛΩΡΙΟ (ECF)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	5
1. Το 2015 με μια ματιά	6
α) Η χρονιά σε εικόνες	7
β) Η χρονιά σε αριθμούς	14
2. Το δικαιοδοτικό έργο	16
α) Επιλογή από τις σπουδαιότερες αποφάσεις της χρονιάς	17
β) Αριθμοί-κλειδιά του δικαιοδοτικού έργου	26
3. Χρονιά εξωστρέφειας και διάδρασης	32
α) Οι πιο σημαντικές εκδηλώσεις	33
β) Αριθμοί-κλειδιά	35
4. Η διοίκηση στην υπηρεσία της δικαιοσύνης	38
α) Μια αποτελεσματική, σύγχρονη και πολύγλωσση διοίκηση	39
β) Επιτεύγματα και πρωτοβουλίες, σε αριθμούς	42
5. Με το βλέμμα στο μέλλον: η μεταρρύθμιση της δικαιοδοτικής δομής	48
6. Ενημερωθείτε για τα νέα του θεσμικού οργάνου	50

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Για πρώτη φορά η Έκθεση Πεπραγμένων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει μια «Ανασκόπηση του έτους», η οποία απευθύνεται σε όλους τους πολίτες της Ένωσης που ενδιαφέρονται για το έργο και τη λειτουργία του θεσμικού οργάνου. Η ανασκόπηση αυτή, στην οποία συνοψίζεται η δραστηριότητα της περασμένης χρονιάς, θα βοηθήσει τον αναγνώστη να συνειδητοποιήσει τον θεμελιώδη ρόλο που διαδραματίζει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόσο στην ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης όσο και στο πλαίσιο του όλου ευρωπαϊκού θεσμικού οικοδομήματος.

Στις επόμενες σελίδες ακολουθεί μια εύληπτη και ευσύνοπτη παρουσίαση των δικαστικών αποφάσεων που σημάδεψαν το 2015 και του αντίκτυπού τους στην καθημερινότητα των πολιτών της Ένωσης.

Γίνεται επίσης αναφορά σε γεγονότα-σταθμούς για το θεσμικό όργανο, τα οποία μαρτυρούν πόσο σημαντικές είναι για το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι αμφίδρομες επαφές του με τα εθνικά δικαστήρια, με τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου και με τους πολίτες. Τέλος, ο αναγνώστης μπορεί να βρει στην παρούσα ανασκόπηση αριθμούς-κλειδιά, στατιστικά στοιχεία και σχεδιαγράμματα, που θα του δώσουν τη δυνατότητα να αντιληφθεί τη λειτουργία του θεσμικού οργάνου και των διοικητικών υπηρεσιών στις οποίες αυτό στηρίζεται για να φέρει εις πέρας την αποστολή του στην υπηρεσία της ευρωπαϊκής δικαιοσύνης.

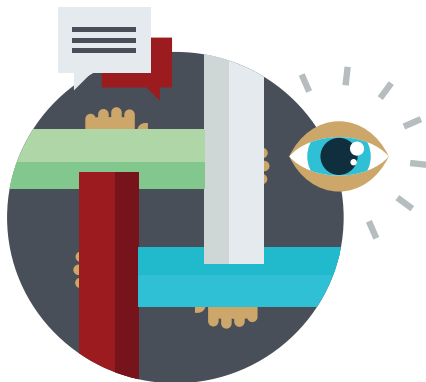
Εύχομαι η νέα αυτή έκδοση, που είναι διαθέσιμη σε 23 επίσημες γλώσσες της Ένωσης, να συντελέσει με το πέρασμα του χρόνου στην καλύτερη γνωριμία του πολίτη με το θεσμικό όργανο το οποίο εδώ και τουλάχιστον έξι δεκαετίες μεριμνά για την τήρηση των αρχών του κράτους δικαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Καλή ανάγνωση!

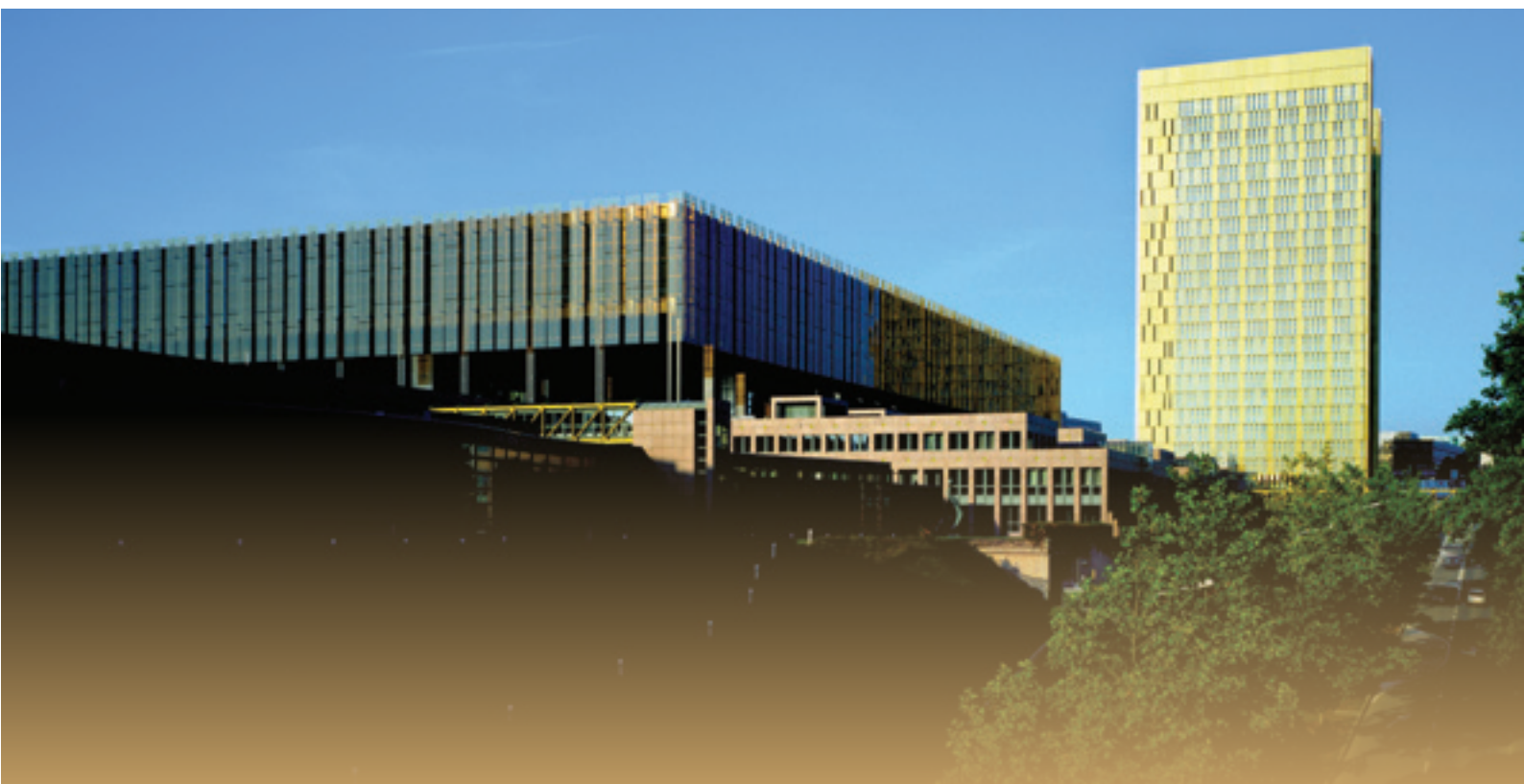
Koen Lenaerts
Πρόεδρος του Δικαστηρίου
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1

TO 2015
ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

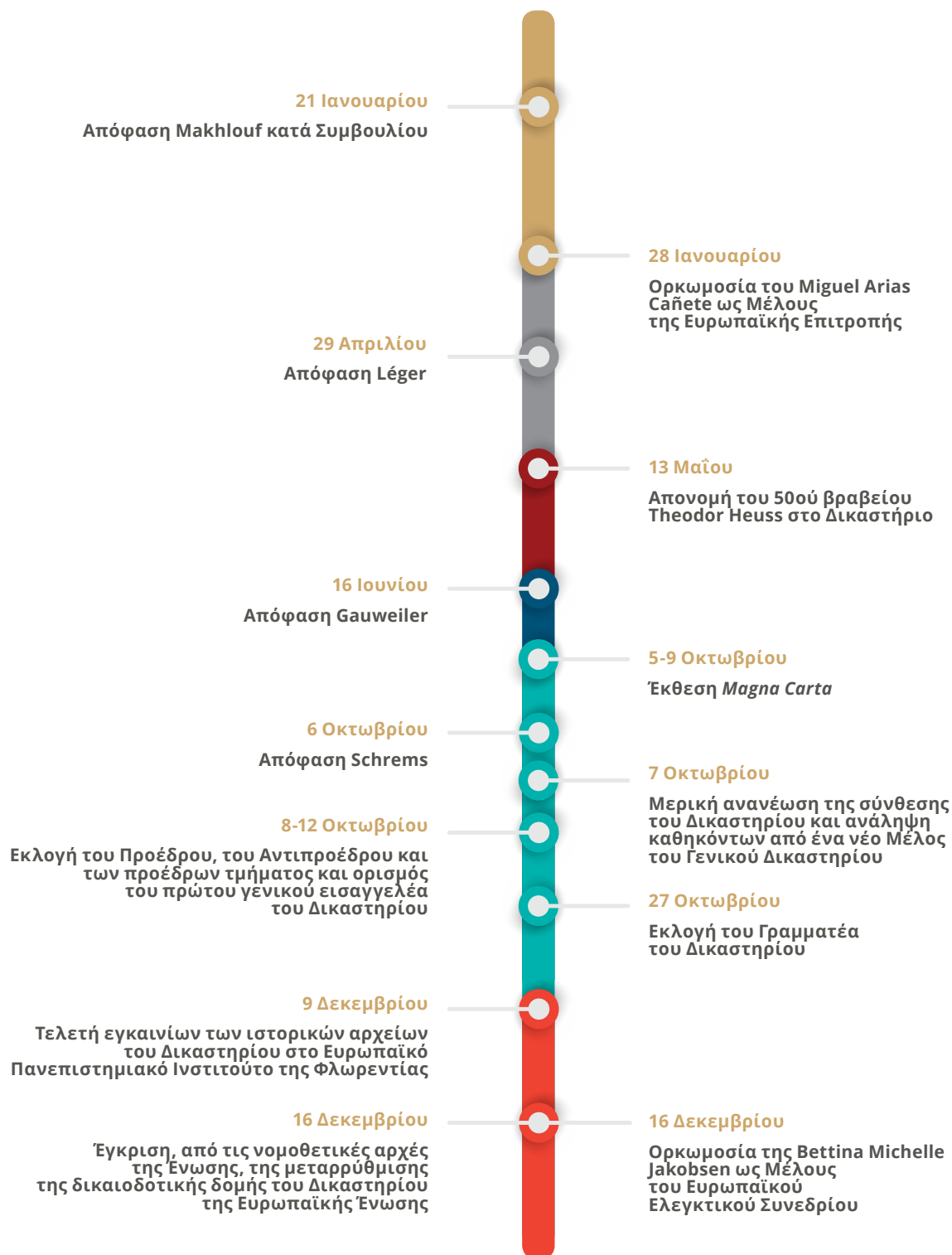
Α. Η ΧΡΟΝΙΑ ΣΕ ΕΙΚΟΝΕΣ

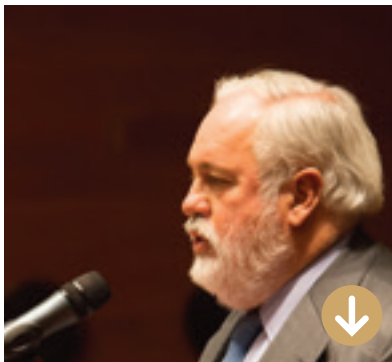

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το ένα από τα επτά ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα

Πρόκειται για τη δικαστική αρχή της Ένωσης, η οποία έχει ως αποστολή να εξασφαλίζει την τήρηση του ευρωπαϊκού δικαίου φροντίζοντας για την ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή των Συνθηκών. Ως θεσμικό όργανο εργάζεται για τη διαφύλαξη των αξιών της Ένωσης και συμβάλλει με τη νομολογία του στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελείται από τρία επιμέρους δικαιοδοτικά όργανα: το «Δικαστήριο», το «Γενικό Δικαστήριο» και το «Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης» (ΔΔΔ).

28 Ιανουαρίου**Ορκωμοσία
του M. Arias Cañete**

Ο Ευρωπαίος Επίτροπος για τη Δράση για το Κλίμα και την Ενέργεια, Miguel Arias Cañete, αναλαμβάνει ενώπιον του Δικαστηρίου την επίσημη δέσμευση η οποία προβλέπεται από τις Συνθήκες κατά το εθιμοτυπικό για τον διορισμό των Μελών της Επιτροπής. Ο όρκος αυτός, τον οποίο είχαν δώσει τον προηγούμενο μήνα και τα υπόλοιπα Μέλη της Επιτροπής υπό την προεδρία του Jean-Claude Juncker, επισφραγίζει με πανηγυρικό χαρακτήρα την υπόσχεση των Επιτρόπων να τηρούν τις Συνθήκες, τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και τις δεοντολογικές τους υποχρεώσεις, για τον σεβασμό των οποίων επαγρυπνεί το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

21 Ιανουαρίου**Απόφαση Makhlouf
κατά Συμβουλίου**

Το Γενικό Δικαστήριο επικυρώνει τα περιοριστικά μέτρα που ελήφθησαν εις βάρος του M. Makhlouf, στενού συνεργάτη και θείου του Bashar Al-Assad.

(βλ. σελίδα 23)**13 Μαΐου****Απονομή του 50ού
βραβείου Theodor
Heuss στο Δικαστήριο**

Το γερμανικό Ίδρυμα Theodor Heuss, το οποίο τιμά κάθε χρόνο φορείς και προσωπικότητες που συνιστούν υπόδειγμα για την κοινωνική τους προσφορά, το πνεύμα αλληλεγγύης και την αφοσίωσή τους στην ενίσχυση της δημοκρατίας, απονέμει το 50ό του βραβείο, υπό τη θεματική ενότητα «Ευρώπη: Το μέλλον της ελπίδας», στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, το Ίδρυμα υπογραμμίζει τον καίριο ρόλο του θεσμικού οργάνου, το οποίο θωρακίζει με τη νομολογία του τα θεμελιώδη δικαιώματα στην εποχή της πληροφορικής και της παγκοσμιοποίησης.

29 Απριλίου**Απόφαση Léger**

Απαντώντας σε ερώτημα που τέθηκε από γαλλικό δικαστήριο όταν γιατρός αρνήθηκε την αιμοδοσία ομοφυλόφιλου άνδρα, το Δικαστήριο κρίνει ότι ο οριστικός αποκλεισμός από την αιμοδοσία ενδέχεται να είναι δικαιολογημένος όσον αφορά άνδρες οι οποίοι είχαν σεξουαλικές επαφές με άνδρες, υπό την προϋπόθεση ότι στην περίπτωση των ατόμων αυτών συντρέχει υψηλός κίνδυνος μετάδοσης σοβαρών νοσημάτων, όπως του ιού HIV, και ότι δεν υφίσταται αποτελεσματική διαγνωστική τεχνική ή έστω άλλη λιγότερο επαχθής μέθοδος για τη διασφάλιση της προστασίας της υγείας των ληπτών.

16 Ιουνίου**Απόφαση Gauweiler**

Το Δικαστήριο απαντά, σε σχετικό ερώτημα του γερμανικού ομοσπονδιακού συνταγματικού δικαστηρίου, ότι είναι σύμφωνο με το δίκαιο της Ένωσης το πρόγραμμα ΟΜΤ, το οποίο ανακοινώθηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) τον Σεπτέμβριο του 2012 και παρέχει στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) τη δυνατότητα να αγοράζει στις δευτερογενείς αγορές ομόλογα των κρατών μελών της ευρωζώνης.

(βλ. σελίδα 24)**5-9 Οκτωβρίου****Έκθεση της Magna Carta στο Δικαστήριο**

Στο πλαίσιο του εορτασμού της 800ής επετείου από την υπογραφή της *Magna Carta Libertatum* (Μεγάλης Χάρτας των Ελευθεριών) από τον Βασιλέα Ιωάννη της Αγγλίας, το Δικαστήριο φιλοξενεί για μία εβδομάδα ένα από τα πρωτότυπα του εγγράφου αυτού, που έχει αποτελέσει οικουμενική πηγή έμπνευσης πολλών συνταγματικών κειμένων με τα οποία έχουν κατοχυρωθεί οι δημοκρατικές αξίες, οι θεμελιώδεις ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

6 Οκτωβρίου**Απόφαση Schrems**

Το Δικαστήριο ακυρώνει την απόφαση της Επιτροπής βάσει της οποίας το Facebook επιτρεπόταν να διαβιβάζει στις Ηνωμένες Πολιτείες προσωπικά δεδομένα των Ευρωπαίων συνδρομητών του.

(βλ. σελίδα 17)

7 Οκτωβρίου**Μερική ανανέωση της σύνθεσης του Δικαστηρίου και ανάληψη καθηκόντων ενός νέου Μέλους του Γενικού Δικαστηρίου**

Στο πλαίσιο της ανανέωσης της σύνθεσης του Δικαστηρίου κάθε τρία χρόνια, ανανεώνεται η θητεία ορισμένων δικαστών και γενικών εισαγγελέων, και πιο συγκεκριμένα των Küllike Jürimäe (Εσθονία), Rosario Silva de Lapuerta (Ισπανία), Camelia Toader (Ρουμανία), Juliane Kokott (Γερμανία), Eleanor Sharpston (Ηνωμένο Βασίλειο), Lars Bay Larsen (Δανία), François Biltgen (Λουξεμβούργο), Marko Ilešič (Σλοβενία), Endre Juhász (Ουγγαρία), Koen Lenaerts (Βέλγιο), Siniša Rodin (Κροατία), Allan Rosas (Φινλανδία), Marek Safjan (Πολωνία) και Daniel Žnábý (Σλοβακία).

Οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών, σε σύνοδο του Συμβουλίου, διορίζουν επίσης δύο νέους δικαστές, τους Eugene Regan (Ιρλανδία) και Μιχαήλ Βηλαρά (Ελλάδα), καθώς και τρεις νέους γενικούς εισαγγελείς, τους Michal Bobek (Τσεχική Δημοκρατία), Manuel Campos Sánchez-Bordona (Ισπανία) και Henrik Saugmandsgaard Øe (Δανία). Η ορκωμοσία τους γίνεται σε πανηγυρική συνεδρίαση ενώπιον του Δικαστηρίου.

Στη διάρκεια της ίδιας πανηγυρικής συνεδρίασης ορκίζεται, προτού αναλάβει καθήκοντα ως δικαστής του Γενικού Δικαστηρίου, και ο Ian Stewart Forrester (Ηνωμένο Βασίλειο).

27 Οκτωβρίου**Εκλογή του Γραμματέα του Δικαστηρίου**

Ο Alfredo Calot Escobar (Ισπανία) επανεκλέγεται Γραμματέας του Δικαστηρίου για την περίοδο από τις 7 Οκτωβρίου 2016 έως τις 6 Οκτωβρίου 2022. Ο Γραμματέας, ο οποίος είναι και γενικός προϊστάμενος όλων των διοικητικών υπηρεσιών του Δικαστηρίου, εκλέγεται από τους δικαστές και τους γενικούς εισαγγελείς του Δικαστηρίου και η θητεία του διαρκεί έξι έτη.

8-12 Οκτωβρίου**Εκλογή του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και των προέδρων τμημάτων και ορισμός του πρώτου γενικού εισαγγελέα του Δικαστηρίου**

Ο Koen Lenaerts (Βέλγιο) εκλέγεται από τους υπόλοιπους δικαστές Πρόεδρος του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θητεία τριών ετών. Διαδέχεται τον Βασίλειο Σκουρή (Ελλάδα), ο οποίος διετέλεσε Πρόεδρος του θεσμικού οργάνου για 12 χρόνια.

Ο Antonio Tizzano (Ιταλία) εκλέγεται Αντιπρόεδρος, επίσης για τριετή θητεία.

Οι Rosario Silva de Lapuerta (Ισπανία), Marko Ilešič (Σλοβενία), Lars Bay Larsen (Δανία), Thomas von Danwitz (Γερμανία) και José Luís da Cruz Vilaça (Πορτογαλία) εκλέγονται πρόεδροι πενταμελούς τμήματος για τα επόμενα τρία έτη.

Τέλος, ο Melchior Wathelet (Βέλγιο) ορίζεται πρώτος γενικός εισαγγελέας του Δικαστηρίου.

9 Δεκεμβρίου

**Τελετή εγκαινίων
των ιστορικών αρχείων
του Δικαστηρίου
στο Ευρωπαϊκό
Πανεπιστημιακό
Ινστιτούτο
της Φλωρεντίας**

(βλ. σελίδα 34)

16 Δεκεμβρίου

**Ορκωμοσία
Μέλους
του Ελεγκτικού
Συνεδρίου**

Ορκίζεται ενώπιον του Δικαστηρίου η Bettina Michelle Jakobsen (Δανία), νεοδιοριζόμενο Μέλος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για το υπόλοιπο της θητείας του προκατόχου της, Henrik Otbo, δηλαδή έως τις 28 Φεβρουαρίου 2018. Όπως και οι Ευρωπαίοι Επίτροποι, τα Μέλη του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου αναλαμβάνουν, σε πανηγυρική συνεδρίαση η οποία διεξάγεται ενώπιον του Δικαστηρίου, τη δέσμευση να τηρούν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα καθήκοντά τους.

16 Δεκεμβρίου

**Έγκριση, από τις νομοθετικές αρχές
της Ένωσης, της μεταρρύθμισης
της δικαιοδοτικής δομής του Δικαστηρίου
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

(βλ. σελίδα 48)

Β. Η ΧΡΟΝΙΑ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

Το 2015 χαρακτηρίστηκε από μια αξιοσημείωτη εντατικοποίηση του δικαιοδοτικού έργου του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού ο αριθμός τόσο των νέων υποθέσεων όσο και των υποθέσεων που περατώθηκαν από τα δικαιοδοτικά όργανα τα οποία το απαρτίζουν άγγιξε πρωτόγνωρα επίπεδα. Αυτή η αύξηση του φόρτου εργασίας έγινε ασφαλώς αισθητή και στον ρυθμό της δραστηριότητας των διοικητικών υπηρεσιών οι οποίες στηρίζουν καθημερινά τα δικαιοδοτικά όργανα στο έργο τους.

Το θεσμικό όργανο το 2015

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2015

357

ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΕΥΡΩ

63 | 11

ΔΙΚΑΣΤΕΣ

ΓΕΝΙΚΟΙ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΙΣ

από τα 28 κράτη μέλη

2 122

μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι

837
άνδρες

1 285
γυναίκες

Στοιχεία για τη δικαστική λειτουργία

(και των τριών δικαιοδοτικών οργάνων)

1 711

νέες υποθέσεις

1 755

υποθέσεις περατώθηκαν

142 140

δικόγραφα πρωτοκολλήθηκαν

Μέση διάρκεια των διαδικασιών:

16,1
μήνες

Δικαστήριο
Γενικό Δικαστήριο
ΔΔΔ

15,6
20,6
12,1

2 845

ανακοινώσεις δικαστικού περιεχομένου δημοσιεύθηκαν στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*

1 115 000

σελίδες μεταφράστηκαν

628

επ' ακροατηρίου συνεδριάσεις και άλλες συναντήσεις έγιναν παρουσία διερμηνέων

Στοιχεία για τη θεσμική λειτουργία

Περίπου

1 900

εθνικοί δικαστές

συμμετείχαν σε επιμορφωτικά και άλλα σεμινάρια στο Δικαστήριο

16 377

ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ

- νομικοί
- δημοσιογράφοι
- φοιτητές
- πολίτες

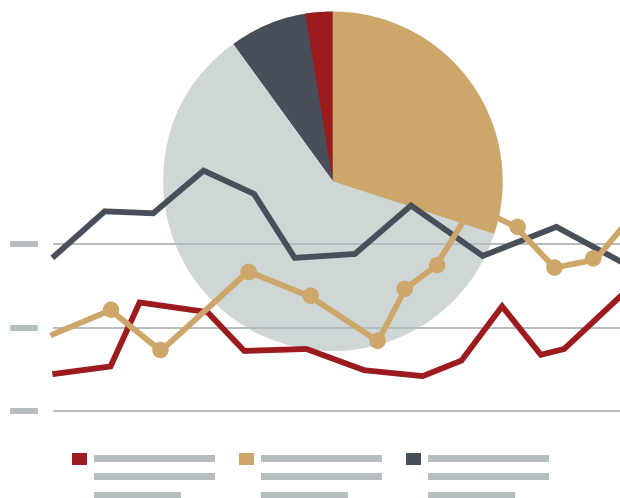

63

εθιμοτυπικές εκδηλώσεις

2

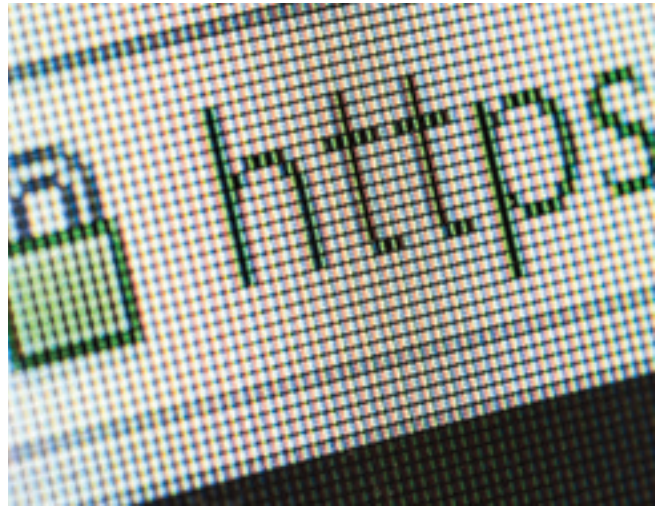
ΤΟ ΔΙΚΑΙΟΔΟΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

Α. ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η Ένωση εγγυάται την προστασία των προσωπικών δεδομένων των πολιτών της. Τον Οκτώβριο του 2015 το Δικαστήριο κλήθηκε να διευκρινίσει μέχρι ποιου σημείου φθάνει αυτή η προστασία, σύμφωνα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και με την οδηγία 95/46. Προστατεύονται επαρκώς τα προσωπικά δεδομένα των πολιτών της Ένωσης τόσο εντός όσο και εκτός αυτής;

Ο **M. Schrems**, Αυστριακός υπήκοος, επιθυμούσε να μη διαβιβάζονται πλέον στις Ηνωμένες Πολιτείες τα στοιχεία του λογαριασμού του στο Facebook, γιατί θεωρούσε ότι εκεί η προστασία των προσωπικών δεδομένων έναντι των μεθόδων παρακολούθησης που εφαρμόζουν οι υπηρεσίες πληροφοριών είναι ελλιπής. Οι αρχές ελέγχου της Ιρλανδίας (όπου βρίσκεται η έδρα της Facebook στην Ευρώπη) δεν μπορούσαν, λόγω προγενέστερης απόφασης της Επιτροπής, να εξετάσουν αν όντως ίσχυε κάτι τέτοιο, οπότε ο M. Schrems στράφηκε στο High Court of Ireland, το οποίο, με τη σειρά του, ζήτησε από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του περιεχομένου και επί του κύρους της συγκεκριμένης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το Δικαστήριο αποφάσισε ότι πρέπει να ακυρώσει την απόφαση την οποία είχε εκδώσει η Επιτροπή το 2000 κρίνοντας, τότε, ότι η προστασία που παρέχονταν στις Ηνωμένες Πολιτείες αρκούσε για να διαβιβάζονται χωρίς προβλήματα στη χώρα αυτή προσωπικά δεδομένα προερχόμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ειδικότερα, το Δικαστήριο κατέληξε

στο συμπέρασμα ότι το αμερικανικό νομικό καθεστώς του «**Safe Harbour**», στο οποίο είχε στηριχθεί η Επιτροπή, αναγνωρίζεται μόνο στις αμερικανικές επιχειρήσεις και δεν εξασφαλίζει, επομένως, προστασία από την πρόσβαση που έχουν οι αμερικανικές αρχές στα προσωπικά δεδομένα όταν αυτά καταλήγουν εκεί έχοντας σταλεί από κράτη μέλη της Ένωσης. Κατέστησε εξάλλου σαφές ότι, ασχέτως αν υπάρχει απόφαση της Επιτροπής, οι εθνικές αρχές ελέγχου είναι αρμόδιες να εξετάζουν, όταν το ζητούν πολίτες ή επιχειρήσεις, αν το επίπεδο προστασίας σε μια τρίτη χώρα είναι ικανοποιητικό. Άρα, οι ιρλανδικές αρχές ελέγχου θα πρέπει να διαπιστώσουν κατά πόσον το καθεστώς προστασίας στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι ουσιαστικά ισοδύναμο με το επίπεδο προστασίας το οποίο εγγυάται η Ένωση, ώστε να μπορούν τα δεδομένα που παρέχει ο M. Schrems στο Facebook να αποθηκεύονται σε εξυπηρετητές (σέρβερ) στις Ηνωμένες Πολιτείες (απόφαση Schrems της 6ης Οκτωβρίου 2015, C-362/14).

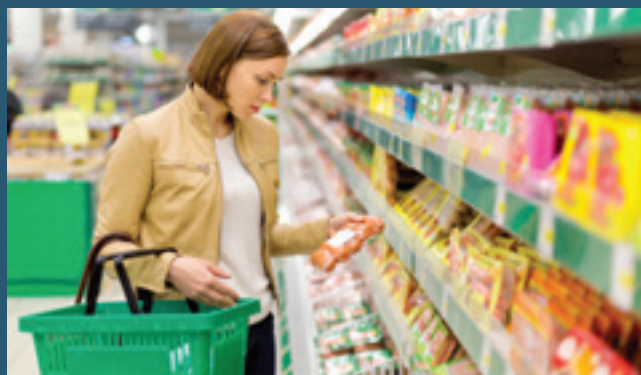
Το Δικαστήριο έκρινε επίσης, σε άλλη υπόθεση, ότι το δίκαιο της Ένωσης απαγορεύει τη **διαβίβαση προσωπικών δεδομένων** μεταξύ δύο διοικητικών αρχών του ίδιου κράτους μέλους και την κατοπινή επεξεργασία των δεδομένων αυτών, χωρίς να έχει προηγουμένως ενημερωθεί το ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

Η S. Bara και άλλοι Ρουμάνοι πολίτες προσέφυγαν στα δικαστήρια επειδή η εθνική φορολογική αρχή διαβίβασε τις δηλώσεις εισοδήματός τους στο Εθνικό Ταμείο Κοινωνικής Ασφάλισης, το οποίο απαίτησε, εν συνεχεία, να προκαταβάλουν κοινωνικοασφαλιστικές εισφορές. Το Δικαστήριο απάντησε, σε σχετικό ερώτημα ρουμανικού δικαστηρίου, ότι η οδηγία για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων επιβάλλει σε όποια αρχή έχει στη διάθεσή της τέτοια δεδομένα να ενημερώνει το ενδιαφερόμενο πρόσωπο προτού τα διαβιβάσει σε τρίτον. Το εθνικό δίκαιο μπορεί μν να προβλέπει απαλλαγή από την υποχρέωση ενημέρωσης, πλην όμως πρέπει οπωσδήποτε, στην περίπτωση αυτή, να ορίζει ποιες πληροφορίες επιτρέπεται να διαβιβαστούν και με ποιον ακριβώς τρόπο. Η δε αρχή η οποία παραλαμβάνει τα δεδομένα οφείλει, από τη δική της πλευρά, να ενημερώνει το ενδιαφερόμενο πρόσωπο, αφενός, για τον σκοπό που εξυπηρετεί η επεξεργασία των δεδομένων, και, αφετέρου, για την ύπαρξη δικαιώματος πρόσβασης σε αυτά και διόρθωσής τους (απόφαση Bara κ.λπ. της 1ης Οκτωβρίου 2015, C-201/14).

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Μπορούν οι εικόνες στη συσκευασία τροφίμων να παραπλανήσουν, από μόνες τους, τον καταναλωτή; Στη συσκευασία αφεψήματος φρούτων εικονίζονταν σμέουρα και άνθη βανίλιας. Στην πραγματικότητα, μολονότι ο κατάλογος των συστατικών ήταν ακριβής, το αφέψημα δεν περιείχε φυσικά συστατικά. Το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι το δίκαιο της Ένωσης απαιτεί να παρέχονται στον καταναλωτή **ορθές, ουδέτερες και αντικειμενικές πληροφορίες**. Όταν η συσκευασία αφήνει να εννοηθεί ότι υφίσταται κάποιο συστατικό το οποίο όμως δεν υπάρχει, ο αγοραστής ενδέχεται να παραπλανηθεί, ακόμη και αν στον ίδιο τον κατάλογο αναγράφονται τα σωστά συστατικά (απόφαση *Teekanne* της 4ης Ιουνίου 2015, C-195/14).

Το Δικαστήριο αποσαφίνισε επίσης ποια είναι τα δικαιώματα των Ευρωπαίων καταναλωτών σε σχέση με τις **ετικέτες των εμφιαλωμένων μεταλλικών νερών**. Το Δικαστήριο έκρινε συγκεκριμένα ότι η περιεκτικότητα σε νάτριο, όπως εμφανίζεται στη συσκευασία των μπουκαλιών, πρέπει να αντιστοιχεί στη συνολική ποσότητα νατρίου υπό όλες του τις μορφές (επιτραπέζιο αλάτι και όξινο ανθρακικό νάτριο). Ειδάλλως, ο καταναλωτής θα μπορούσε να παραπλανηθεί αν το νερό παρουσιαζόταν ως χαμηλής περιεκτικότητας σε νάτριο ή αλάτι ενώ είναι πλούσιο σε όξινο ανθρακικό νάτριο (απόφαση *Neptune Distribution* της 17ης Δεκεμβρίου 2015, C-157/14).

Κανόνες προστασίας προβλέπονται επιπλέον και όσον αφορά **την αγορά και την εγγύηση των καταναλωτικών αγαθών**. Ολλανδός υπήκοος είχε αγοράσει από αντιπροσωπεία αυτοκινήτων ένα μεταχειρισμένο όχημα το οποίο πήρε φωτιά μετά από τρεις μήνες, στη διάρκεια μιας μετακίνησής της. Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι ο εθνικός δικαστής μπορεί να λάβει αυτεπαγγέλτως υπόψη τη σχετική ευρωπαϊκή ρύθμιση που ελαφρύνει, μεταξύ άλλων, το βάρος αποδείξεως για τον καταναλωτή: τυχόν ελαττώματα του πράγματος τα οποία εκδηλώνονται μέσα στο πρώτο εξάμηνο από την παράδοσή του τεκμαίρεται, κατ' αρχήν, ότι υπήρχαν κατά τον χρόνο της παράδοσης. Έτσι, ο καταναλωτής οφείλει μεν να αποδείξει ότι υφίσταται το ελάττωμα, όχι όμως την αιτία του ούτε την ευθύνη του πωλητή για την ύπαρξή του (απόφαση *Faber* της 4ης Ιουνίου 2015, C-497/13).

Στον τομέα των **αερομεταφορών**, το Δικαστήριο έδωσε και πάλι χρήσιμες διευκρινίσεις ως προς τα όρια της προστασίας των επιβατών. Όταν ένα ηλεκτρονικό σύστημα κρατήσεων προτείνει, για

κάθε πτήση που αναχωρεί από αερολιμένα της Ένωσης, περισσότερα πιθανά δρομολόγια, πρέπει οπωσδήποτε να αναγράφεται ανά πάσα στιγμή το τελικό αντίτιμο, και μάλιστα με λεπτομέρειες ως προς κάθε επιμέρους μεταφορά. Αυτό ισχύει για κάθε προτεινόμενη πτήση και όχι μόνο για εκείνη την οποία επιλέγει ο πελάτης. Με άλλα λόγια, ο καταναλωτής πρέπει να είναι σε θέση να συγκρίνει, στην πράξη, τις τιμές των διαφόρων αεροπορικών εταιριών (απόφαση *Air Berlin* της 15ης Ιανουαρίου 2015, C-573/13).

Το Δικαστήριο ξεκαθάρισε εξάλλου ότι, σύμφωνα με ευρωπαϊκό κανονισμό, ο αερομεταφορέας οφείλει, αν ακυρωθεί πτήση, να καταβάλει στους επιβάτες αποζημίωση (ύψους μεταξύ 250 και 600 ευρώ). Αυτό ισχύει και στις περιπτώσεις απρόβλεπτων τεχνικών προβλημάτων του αεροσκάφους, αφού ακόμη και τότε ο αερομεταφορέας είναι υποχρεωμένος να αποζημιώσει τους επιβάτες. Μόνον εντελώς εξαιρετικές περιστάσεις (αφανή κατασκευαστικά ελαττώματα τα οποία επηρεάζουν την ασφάλεια των πτήσεων, πράξεις δολιοφθοράς ή τρομοκρατικές ενέργειες) μπορούν να δικαιολογήσουν απαλλαγή του αερομεταφορέα από την υποχρέωση αποζημίωσης (απόφαση *van der Lans* της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, C-257/14).

Τέλος, το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί του ζητήματος της προστασίας των καταναλωτών που έχουν συνάψει συμβάσεις **ενυπόθηκων δανείων** προκειμένου να αγοράσουν πρώτη κατοικία. Ειδικότερα, αν η σύμβαση περιλαμβάνει ρήτρα η οποία προβλέπει παράνομο επιτόκιο, ο εθνικός δικαστής έχει τη δυνατότητα είτε να υπολογίσει ξανά το επιτόκιο είτε να αφήσει τη ρήτρα ανεφάρμοστη, εφόσον την κρίνει καταχρηστική (απόφαση *Unicaja Banco* της 21ης Ιανουαρίου 2015, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-482/13 κ.λπ.).

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Οι κανόνες για την ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι εγκαθίστανται στα κράτη μέλη έχουν κυρίως ως σκοπό την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής στα κράτη αυτά. Κατά το δίκαιο της Ένωσης, τα κράτη μέλη μπορούν να αναγνωρίζουν το καθεστώς του **«επί μακρόν διαμένοντος»** σε όσους πολίτες τρίτων χωρών έχουν διαμείνει νόμιμα και χωρίς διακοπή στο έδαφός τους κατά τα πέντε τελευταία έτη πριν από την υποβολή της αίτησής τους.

Στις Κάτω Χώρες, οι υπήκοοι τρίτων χωρών οφείλουν να περάσουν με επιτυχία **εξετάσεις κοινωνικής ενσωμάτωσης** για να αποδείξουν ότι γνωρίζουν αρκετά καλά την ολλανδική γλώσσα και κοινωνία, ειδικά να καταβάλουν πρόστιμο. Απαντώντας σε ερώτημα που τέθηκε από ολλανδικό δικαστήριο, το Δικαστήριο δήλωσε ότι τα κράτη μέλη έχουν δικαίωμα να απαιτούν από τους επί μακρόν διαμένοντες να επιτύχουν σε παρόμοιες εξετάσεις. Η υποχρέωση όμως αυτή δεν επιτρέπεται να επιβάλλεται με τέτοιο τρόπο (παραδείγματος χάρι, με υπερβολικά υψηλό παράβολο για τη συμμετοχή στις εξετάσεις), ώστε να τίθεται σε κίνδυνο η επίτευξη του σκοπού της κοινωνικής συνοχής τον οποίο επιδιώκει το δίκαιο της Ένωσης (απόφαση Ρ και S της 4ης Ιουνίου 2015, C-579/13).

Επίσης, σύμφωνα με ευρωπαϊκή οδηγία, ο πολίτης τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει νομίμως σε κράτος μέλος μπορεί να ασκήσει και το δικαίωμά του σε **οικογενειακή επανένωση**, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Ενδέχεται, για παράδειγμα, τα μέλη της οικογένειάς του τα οποία επιθυμούν να μεταβούν εκεί για να ζήσουν μαζί του να πρέπει να επιτύχουν σε εξετάσεις κοινωνικής ενσωμάτωσης. Σε ερώτημα ολλανδικού δικαστηρίου κατά πόσον οι εξετάσεις αυτές είναι συμβατές με την οδηγία για την οικογενειακή επανένωση, το Δικαστήριο απάντησε ότι τα κράτη μέλη όντως μπορούν να θέτουν ως προϋπόθεση για την επανένωση την προηγούμενη επιτυχία των υπηκόων τρίτων

χωρών σε εξετάσεις κοινωνικής ενσωμάτωσης. Εντούτοις, η ιδιαίτερη κατάσταση κάποιου ατόμου το οποίο δεν είναι σε θέση είτε να εμφανιστεί είτε να επιτύχει στις εξετάσεις (παραδείγματος χάρι, λόγω της ηλικίας του ή λόγω προβλημάτων υγείας) πρέπει να ληφθεί υπόψη προκειμένου να απαλλαγεί από τη συγκεκριμένη υποχρέωση (απόφαση Κ και Α της 9ης Ιουλίου 2015, C-153/14).

Το δίκαιο της Ένωσης περιλαμβάνει και κανόνες που ισχύουν σε όλα τα κράτη μέλη και εφαρμόζονται όταν πρέπει να τεθούν υπό κράτηση και να απομακρυνθούν πολίτες τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν παράνομα στο έδαφος κράτους μέλους.

Το Δικαστήριο ερωτήθηκε από ιταλικό ποινικό δικαστήριο όσον αφορά την κοινώς λεγόμενη «οδηγία για την επιστροφή». Το Δικαστήριο έκρινε ότι κράτος μέλος μπορεί, εφόσον γίνονται σεβαστά τα θεμελιώδη δικαιώματα, να επιβάλει **ποινικές κυρώσεις** (όπως η φυλάκιση ενός έως τεσσάρων ετών, κατά το ιταλικό δίκαιο) σε υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος, ενώ είχε γυρίσει στη χώρα καταγωγής του στο πλαίσιο προγενέστερης διαδικασίας επιστροφής, εισέρχεται εκ νέου παράνομα στο έδαφος του κράτους αυτού, κατά παράβαση απαγόρευσης εισόδου (απόφαση Skerdjan Celaj της 1ης Οκτωβρίου 2015, C-290/14).

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Το δίκαιο της Ένωσης φιλοδοξεί να επιτύχει μια δίκαιη ισορροπία ανάμεσα στις επαγγελματικές υποχρεώσεις και στην ιδιωτική ζωή των εργαζομένων. Έτσι, πολλές διατάξεις του ρυθμίζουν τον τρόπο εκτέλεσης των εργασιακών συμβάσεων, όπως, για παράδειγμα, το καθεστώς οργάνωσης του χρόνου εργασίας.

Ο καθορισμός του κατώτατου μισθού δεν αποτελεί, κατ' αρχήν, ζήτημα του δικαίου της Ένωσης, ωστόσο το δίκαιο αυτό μπορεί να προβλέπει ορισμένους κανόνες εφόσον υπαγορεύονται είτε από κοινωνικούς λόγους είτε από λόγους σχετικούς με τον ανταγωνισμό.

Κατά κανόνα, απαγορεύεται ο χρόνος εργασίας να υπερβαίνει τις 48 ώρες την εβδομάδα, ενώ ο εργαζόμενος πρέπει να έχει και κάποια ελάχιστα διαστήματα ημερήσιας και εβδομαδιαίας ανάπαυσης. Η Επιτροπή άσκησε προσφυγή κατά της Ελλάδας και της Ιρλανδίας, θεωρώντας ότι δεν τηρούσαν τους κανόνες αυτούς, και το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι όντως η Ελλάδα είχε παραβιάσει το δίκαιο της Ένωσης, αφού, σε σχέση με την άσκηση του επαγγέλματος του ιατρού, δεν είχε θέσει όρια ούτε ως προς τον μέγιστο επιτρεπόμενο **εβδομαδιαίο χρόνο εργασίας** των 48 ωρών ούτε ως προς τα απαιτούμενα **ελάχιστα διαστήματα** ημερήσιας και εβδομαδιαίας **ανάπαυσης**.

Αντιθέτως, η Επιτροπή δεν κατάφερε να αποδείξει παράβαση της Ιρλανδίας σε σχέση με τους όρους εργασίας των ειδικευμένων νοσοκομειακών ιατρών (απόφαση Επιτροπή κατά Ιρλανδίας της 9ης Ιουλίου 2015, C-87/14, και απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδας της 23ης Δεκεμβρίου 2015, C-180/14).

Σε μια άλλη περίπτωση, το Δικαστήριο, απαντώντας σε ερώτημα ισπανικού δικαστηρίου, διευκρίνισε ότι οι μετακινήσεις που

πραγματοποιούσαν μεταξύ της κατοικίας τους και του χώρου του πρώτου ή του τελευταίου πελάτη ορισμένοι τεχνικοί εγκατάστασης και συντήρησης οι οποίοι δεν είχαν ούτε γραφείο ούτε άλλο σταθερό ή συνήθη τόπο εργασίας περιλαμβάνονταν στον χρόνο εργασίας. Πράγματι, δεν ήταν δυνατό οι εργοδότες να εξομιώνουν με χρόνο ανάπαυσης τις ώρες τις οποίες αναγκάζονταν οι τεχνικοί αυτοί να περνούν στο αυτοκίνητό τους —καθ' οδόν προς χώρους που βρίσκονταν ενίοτε πάνω από 100 χιλιόμετρα μακριά από το σπίτι τους (απόφαση *Federación de Servicios Privados del sindicato Comisiones obreras* της 10ης Σεπτεμβρίου 2015, C-266/14).

Το Δικαστήριο αποφάνθηκε επίσης, σε μια γερμανική υπόθεση, ότι δεν τίθεται κανένα ζήτημα από πλευράς δικαίου της Ένωσης αν εθνικός νόμος εξαρτά την ανάθεση δημόσιας σύμβασης από την προϋπόθεση ότι οι προσφέροντες δεσμεύονται να καταβάλουν στο προσωπικό το οποίο θα κληθεί να εκτελέσει τις εργασίες τον **κατώτατο μισθό** που προβλέπεται στο κράτος μέλος (απόφαση *RegioPost* της 17ης Νοεμβρίου 2015, C-115/14).

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Ο ελεύθερος ανταγωνισμός είναι απαραίτητο στοιχείο για την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς της Ένωσης. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επαγρυπνεί για την τήρηση των κανόνων που σκοπό έχουν να εγγυώνται τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων εντός της ενιαίας αγοράς και να ωφελούν τους καταναλωτές εξασφαλίζοντάς τους προϊόντα και υπηρεσίες καλύτερης ποιότητας σε πιο συμφέρουσες τιμές.

Κάθε χρόνο φθάνουν στο Δικαστήριο και στο Γενικό Δικαστήριο πάρα πολλές υποθέσεις σχετικές με πρακτικές που παρεμποδίζουν, περιορίζουν ή νοθεύουν τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά, όπως είναι:

- ◆ οι κρατικές ενισχύσεις μέσω των οποίων ευνοούνται ορισμένες επιχειρήσεις
- ◆ οι πράξεις συγκέντρωσης (εξαγορές ή συγχωνεύσεις επιχειρήσεων οι οποίες χαρακτηρίζονται παράνομες αν δημιουργούν ή ενισχύουν δεσπόζουσα θέση ικανή να οδηγήσει σε καταχρήσεις)
- ◆ οι συμπράξεις, αλλιώς καρτέλ (συμφωνίες μέσω των οποίων επιχειρήσεις μοιράζουν την αγορά, βάζουν πλαφόν στην παραγωγή ή συντονίζουν τις τιμές τους).

Το 2015, το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι ήταν ορθή η απόφαση της Επιτροπής να απαγορεύσει την πράξη συγκέντρωσης μεταξύ δύο εταιριών δραστηριοποιούμενων στις **χρηματοπιστωτικές αγορές**, της Deutsche Börse (η οποία λειτουργεί το γερμανικό χρηματιστήριο) και της NYSE Euronext (η οποία λειτουργεί τα χρηματιστήρια της Νέας Υόρκης, του Παρισιού, του Άμστερνταμ, των Βρυξελλών και της Λισσαβώνας). Ειδικότερα, κρίθηκε ότι η σχεδιαζόμενη πράξη συγκέντρωσης θα μπορούσε να δημιουργήσει δεσπόζουσα θέση ή να οδηγήσει σε μια οιοειή μονοπωλιακή κατάσταση η οποία θα ήταν επιζήμια για τους υπόλοιπους οικονομικούς φορείς (απόφαση Deutsche Börse κατά Επιτροπής της 9ης Μαρτίου 2015, T-175/12).

Σε μια άλλη περίπτωση, όπου ασκήθηκε αναίρεση κατά απόφασης που είχε εκδώσει το Γενικό Δικαστήριο έναν χρόνο νωρίτερα σε υπόθεση καρτέλ σχετική με τις **οθόνες υγρών κρυστάλλων** (οθόνες LCD), το Δικαστήριο συμφώνησε ότι ήταν κατάλληλο ως αποτρεπτικό μέτρο το πρόστιμο των 288 εκατομμυρίων ευρώ που είχε επιβληθεί στην ταϊβανέζικη εταιρία InnoLux. Πράγματι, η Επιτροπή είχε ορίσει σωστά την αγορά στην οποία ασκούσε δραστηριότητες η εταιρία, συμπεραίνοντας ότι επρόκειτο για την αγορά όλων των τελικών προϊόντων με ενσωματωμένες οθόνες LCD (υπολογιστές, τηλεοράσεις), και όχι απλώς για μια χωριστή αγορά που αφορούσε μόνον τις ίδιες τις οθόνες. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο επικύρωσε την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου και, κατ' επέκταση, της Επιτροπής (απόφαση InnoLux κατά Επιτροπής της 9ης Ιουλίου 2015, C-231/14 P).

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση με την οποία η Επιτροπή τιμώρησε διάφορες αεροπορικές εταιρίες με πρόστιμα συνολικού ύψους περίπου 790 εκατομμυρίων ευρώ, για τη συμμετοχή τους σε καρτέλ στην αγορά των **αερομεταφορών φορτίου** (cargo). Συγκεκριμένα, είχε θεωρηθεί ότι ήταν προβληματική από πλευράς ανταγωνισμού η χρέωση στους επιβάτες «επίναυλου καυσίμου» και «πρόσθετων τελών ασφαλείας» (τα τελευταία καθιερώθηκαν για να αντισταθμιστεί το κόστος ορισμένων μέτρων ασφαλείας που τέθηκαν σε εφαρμογή μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001). Το Γενικό Δικαστήριο διέγραψε τα πρόστιμα αυτά επειδή διαπίστωσε ότι η απόφαση της Επιτροπής περιείχε αντιφάσεις, με συνέπεια να έχουν προβληθεί τα δικαιώματα άμυνας των αεροπορικών εταιριών (αποφάσεις Air Canada κ.λπ. κατά Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2015, T-9/11 κ.λπ.).

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Τα «περιοριστικά μέτρα» αποτελούν εργαλείο εξωτερικής πολιτικής, με το οποίο η Ένωση επιδιώκει να προκαλέσει αλλαγές στην πολιτική ή στη στάση μιας τρίτης χώρας. Μπορούν να λάβουν τη μορφή εμπάργκο όπλων, δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων, απαγόρευσης εισόδου και διέλευσης από το έδαφος της Ένωσης, αποκλεισμού εισαγωγών και εξαγωγών κ.λπ. Αποδέκτες τους ενδέχεται να είναι κυβερνήσεις, εταιρίες, φυσικά πρόσωπα, καθώς και οργανώσεις ή ομάδες (παραδείγματος χάρη, τρομοκρατικές).

Το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο έχουν εξετάσει κατά το παρελθόν πολλές υποθέσεις σχετικές με κυρώσεις σε οργανώσεις και πρόσωπα από διάφορες χώρες, όπως το Αφγανιστάν, η Λευκορωσία, η Ακτή Ελεφαντοστού, η Αίγυπτος, το Ιράν, η Λιβύη, η Ρωσία, η Συρία, η Τυνησία, η Ουκρανία και η Ζιμπάμπουε.

Κατά το Γενικό Δικαστήριο, το Συμβούλιο μπορεί να συναγάγει από την ύπαρξη και μόνον οικογενειακών δεσμών ότι κάποιος έχει σχέσεις με τους κυβερνώντες μιας χώρας. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε ότι ήταν νόμιμα τα περιοριστικά μέτρα τα οποία ελήφθησαν εις βάρος του **Mohammad Makhlouf**, θείου του Σύρου προέδρου **Bashar Al-Assad** (απόφαση *Makhlouf κατά Συμβουλίου* της 21ης Ιανουαρίου 2015, T-509/11).

Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το Συμβούλιο δεν μπορεί να δεσμεύσει τα κεφάλαια κάποιου χωρίς να διευκρινίσει τι ακριβώς του προσάπτεται και γιατί ευθύνεται. Έτσι, το Συμβούλιο δεν επιτρεπόταν να χαρακτηρίσει τον **Andriy Portnov** (πρώην σύμβουλο του τέως Ουκρανού προέδρου Viktor Ianoukovytch) υπεύθυνο για υπεξαίρεση κεφαλαίων στην Ουκρανία για τον λόγο και μόνον ότι είχε κινηθεί εις βάρος του προκαταρκτική έρευνα στη χώρα αυτή (απόφαση *Portnov κατά Συμβουλίου* της 26ης Οκτωβρίου 2015, T-290/14).

Ομοίως, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε τα περισσότερα από τα μέτρα που προέβλεπαν δέσμευση κεφαλαίων της ποδοσφαιρικής ομάδας **Dynamo-Minsk**, επειδή το Συμβούλιο δεν είχε αποδείξει ότι οι ιδιοκτήτες του συλλόγου στήριζαν το καθεστώς του Λευκώσου προέδρου Lukashenko ή αντλούσαν οφέλη από αυτό (αποφάσεις *FC Dynamo-Minsk κατά Συμβουλίου* της 6ης Οκτωβρίου 2015, T-275/12 και T-276/12).

ΕΥΡΩΖΩΝΗ ΚΑΙ ΚΡΙΣΗ

Προκειμένου να πάψουν οι κερδοσκοπικές συναλλαγές επί του δημόσιου χρέους διαφόρων κρατών μελών κατόπιν της κρίσης στην ευρωζώνη, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αποφάσισε να δρομολογήσει το 2012 έναν νέο χρηματοπιστωτικό μηχανισμό ώστε να είναι σε θέση να αγοράζει στο μέλλον χωρίς περιορισμούς κρατικά ομόλογα στις δευτερογενείς αγορές, υπό έκτακτες περιστάσεις όπου διαταράσσεται η νομισματική πολιτική (μηχανισμός **οριστικών νομισματικών συναλλαγών** ή OMT). Σκοπός της ΕΚΤ ήταν να φρενάρει την αύξηση των επιτοκίων της αγοράς όσον αφορά τη χρηματοδότηση του χρέους των κρατών μελών που είχαν αποδυναμωθεί εξαιτίας της επιδείνωσης της οικονομικής τους κατάστασης (όπως της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας). Η ΕΚΤ υποστηρίζει μάλιστα ότι η ανακοίνωση και μόνον του προγράμματος αυτού στάθηκε αρκετή για να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα (δεδομένου ότι το πρόγραμμα ουδέποτε εφαρμόστηκε στην πράξη).

Ιδιώτες οι οποίοι διαφώνησαν με το πρόγραμμα OMT αποτάθηκαν στο γερμανικό ομοσπονδιακό συνταγματικό δικαστήριο, το οποίο ζήτησε από το Δικαστήριο να απαντήσει στο ερώτημα κατά πόσον το εν λόγω πρόγραμμα ήταν συμβατό με το δίκαιο της Ένωσης.

Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η ΕΚΤ ήταν όντως αρμόδια να εκπονήσει τέτοιο πρόγραμμα, εφόσον αυτό εντάσσεται στο πλαίσιο της ενιαίας νομισματικής πολιτικής της οποίας τη λειτουργία διασφαλίζει η ΕΚΤ, με βασικό σκοπό τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Επιπλέον, η ΕΚΤ δεν παρέβη τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης οι οποίες απαγορεύουν τη νομισματική χρηματοδότηση κρατικών ομολόγων. Τούτο διότι το δίκαιο της Ένωσης απαγορεύει μεν οποιαδήποτε χρηματοοικονομική συνδρομή της ΕΚΤ προς κράτος μέλος, πλην όμως δεν αποκλείει τη δυνατότητα της ΕΚΤ να επαναγοράζει από πιστωτές κράτους μέλους χρεόγραφα τα οποία έχει εκδώσει το ίδιο (απόφαση *Gauweiler* κ.λπ. της 16ης Ιουνίου 2015, C-62/14).

Β. ΑΡΙΘΜΟΙ-ΚΛΕΙΔΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΔΟΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Το Δικαστήριο ασχολείται κατά κύριο λόγο με:

- ◆ **αιτήσεις προδικαστικής απόφασης**, τις οποίες υποβάλλουν οι εθνικοί δικαστές όταν έχουν αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία ή το κύρος μιας πράξης του δικαίου της Ένωσης. Το εθνικό δικαστήριο αναστέλλει, τότε, τη διαδικασία που διεξάγεται ενώπιόν του και απευθύνεται στο Δικαστήριο, το οποίο αποφαινεται επί της ερμηνείας ή επί του κύρους των σχετικών διατάξεων. Άπαξ και διαφωτιστεί από την απόφαση που εκδίδει το Δικαστήριο, ο εθνικός δικαστής μπορεί να επιλύσει τη διαφορά την οποία καλείται να διευθετήσει. Για τις περιπτώσεις όπου απαιτείται πολύ γρήγορα απάντηση (για παράδειγμα, υποθέσεις ασύλου, συνοριακών ελέγχων, απαγωγής παιδιών κ.λπ.) προβλέπεται μια διαδικασία επείγουσας προδικαστικής παραπομπής («PPU»)
- ◆ **αιτήσεις αναίρεσης**, με τις οποίες προσβάλλονται αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου και ζητείται από το Δικαστήριο να τις ανατρέψει
- ◆ **ευθείες προσφυγές**, οι οποίες έχουν βασικά ως αίτημα:
 - είτε να ακυρωθεί πράξη του δικαίου της Ένωσης (προσφυγή ακύρωσης)
 - είτε να διαπιστωθεί ότι κάποιο κράτος μέλος παραβίασε το δίκαιο της Ένωσης (προσφυγή λόγω παράβασης). Αν το κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί με δικαστική απόφαση με την οποία έχει διαπιστωθεί παράβασή του, μπορεί να ασκηθεί μια δεύτερη προσφυγή, η λεγόμενη προσφυγή για «διπλή παράβαση», και το Δικαστήριο να του επιβάλει ενδεχομένως χρηματική ποινή
- ◆ αιτήσεις για **γνωμοδοτήσεις**, όταν πρέπει να διερευνηθεί κατά πόσον συμβιβάζεται με τις Συνθήκες μια συμφωνία την οποία προτίθεται να συνάψει η Ένωση με τρίτη χώρα ή με διεθνή οργανισμό. Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί είτε από κράτος μέλος είτε από ευρωπαϊκό θεσμικό όργανο (το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή).

713

νέες υποθέσεις

436

από τις οποίες
4 επείγουσες

προδικαστικές παραπομπές

Κράτη μέλη με τις περισσότερες αιτήσεις προδικαστικής απόφασης:

Γερμανία:	79
Ιταλία:	47
Κάτω Χώρες:	40
Ισπανία:	36
Βέλγιο:	32

48

ευθείες
προσφυγές

από τις οποίες

34 προσφυγές λόγω παράβασης και
3 προσφυγές για «διπλή παράβαση»

215

αιτήσεις
αναίρεσης
αποφάσεων
του Γενικού
Δικαστηρίου

3

γνωμοδοτήσεις

 616 υποθέσεις περατώθηκαν	404 αποφάσεις επί προδικαστικών παραπομπών	
	70 αποφάσεις επί προσφυγών	με 26 από αυτές διαπιστώθηκαν παραβάσεις 13 κρατών μελών και σε 3 περιπτώσεις «διπλή παράβαση»
	Αποφάσεις επί αιτήσεων αναίρεσης 134 με 25 από τις οποίες αναιρέθηκε η αντίστοιχη απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου	1 γνωμο- δότηση Μέση διάρκεια των διαδικασιών 15,6 μήνες Διαδικασίες επείγουσας προδικαστικής παραπομπής: 1,9 μήνες

Αντικείμενο των υποθέσεων:

Ανταγωνισμός και κρατικές ενισχύσεις		49
Γεωργία		20
Δίκαιο κοινωνικής ασφάλισης		44
Ελευθερίες κυκλοφορίας και εγκατάστασης, καθώς και ζητήματα εσωτερικής αγοράς		74
Περιβάλλον		27
Πνευματική και βιομηχανική ιδιοκτησία		51
Προστασία του καταναλωτή		29
Φορολογία		55
Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης		49

ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Το Γενικό Δικαστήριο κρίνει τις προσφυγές που ασκούν τα κράτη μέλη, καθώς και τις προσφυγές από φυσικά και νομικά πρόσωπα κατά πράξεων της Ένωσης οι οποίες είτε απευθύνονται συγκεκριμένα σε αυτά είτε τα αφορούν άμεσα και ατομικά. Οι υποθέσεις τις οποίες δικάζει είναι πρωτίστως οικονομικού ενδιαφέροντος: ανταγωνισμός και κρατικές ενισχύσεις, μέτρα άμυνας κατά εμπορικών πρακτικών, σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά των αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου αίτηση αναίρεσης, η οποία περιορίζεται όμως σε νομικά ζητήματα.

831

νέες υποθέσεις

382

ευθείες
προσφυγές

Κατηγοριοποίηση ανάλογα με
την ιδιότητα του προσφεύγοντος:

342 από ιδιώτες
39 από κράτη μέλη
1 από θεσμικά όργανα

302

προσφυγές σχετικές
με την πνευματική
και βιομηχανική
ιδιοκτησία

36

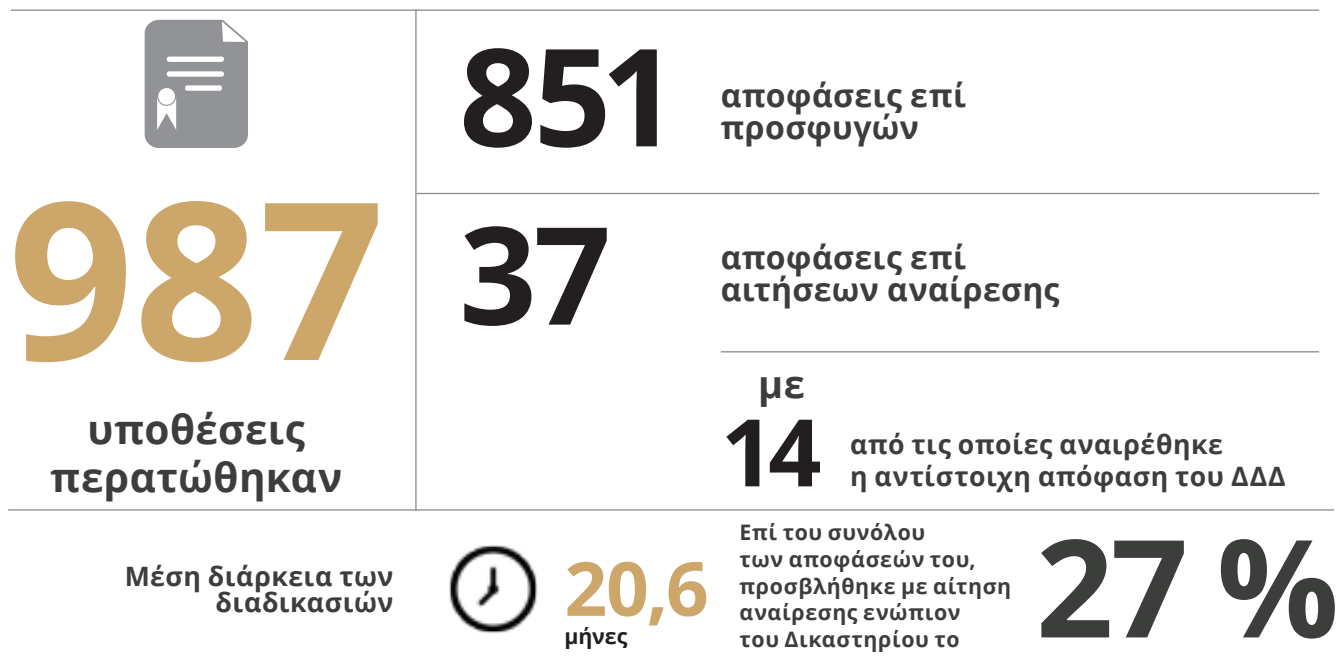
αιτήσεις αναίρεσης
αποφάσεων
του Δικαστηρίου
Δημόσιας Διοίκησης

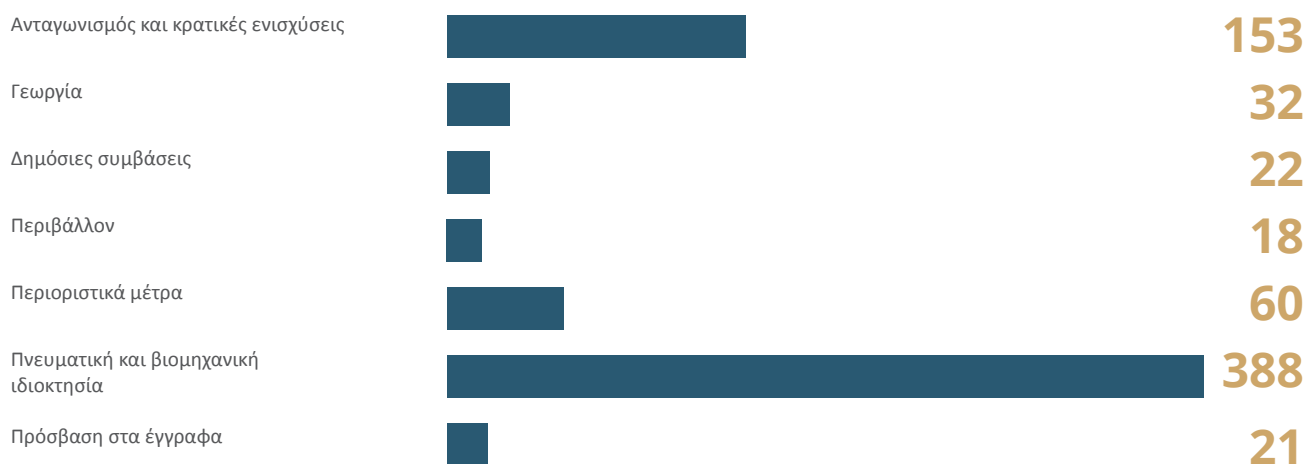
Αιτήσεις
δικαστικής αρωγής

67

περιπτώσεις στις οποίες διάδικος που
αδυνατούσε να ανταποκριθεί στα δικαστικά
έξοδα ζήτησε να τύχει του λεγόμενου
«ευεργετήματος της πενίας»

Αντικείμενο των υποθέσεων:

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Αποστολή του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης (ΔΔΔ) είναι να επιλύει τις διαφορές οι οποίες ανακύπτουν μεταξύ των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του προσωπικού τους (περίπου 40 000 άτομα, συνυπολογιζόμενων όλων των οργανισμών και υπηρεσιών της Ένωσης). Οι διαφορές αυτές αφορούν κυρίως τις εργασιακές σχέσεις, με τη στενή έννοια, καθώς και το καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης.

167

νέες υποθέσεις

152

υποθέσεις
περατώθηκαν

από τις οποίες

14

με φιλικό
διακανονισμό,

δηλαδή λίγο
παραπάνω από

9 %

12,1

μήνες

Μέση διάρκεια των διαδικασιών

Επί του συνόλου των αποφάσεών του,
προσβλήθηκε με αίτηση αναίρεσης
ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου το

28 %

3

ΧΡΟΝΙΑ
ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΡΑΣΗΣ

A. ΟΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Η σχέση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα εθνικά δικαστήρια και με τους Ευρωπαίους πολίτες δεν περιορίζεται μόνο στις ένδικες διαδικασίες, αλλά τροφοδοτείται κάθε χρόνο μέσα από πληθώρα επαφών.

Από την άποψη αυτή, το 2015 ήταν πλούσιο σε συναντήσεις και συζητήσεις, οι οποίες συντελούν τόσο στην ευρύτερη διάδοση του δικαίου και της νομολογίας της Ένωσης όσο και στην πληρέστερη κατανόησή τους.

17 Απριλίου

Τελικός του European Law Moot Court Competition

Ο European Law Moot Court Competition, που διοργανώνεται εδώ και περίπου 30 χρόνια από την European Law Moot Court Society, είναι ένας διαγωνισμός ρητορικής ο οποίος σκοπό έχει να συμβάλει στην εμπέδωση του δικαίου της Ένωσης από τους φοιτητές της νομικής. Θεωρείται ένας **από τους διαγωνισμούς με το μεγαλύτερο κύρος παγκοσμίως** στο είδος του και ο τελικός του διεξάγεται κάθε χρόνο στο Δικαστήριο, όπου ομάδες αποτελούμενες από σπουδαστές από όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης, αλλά και από τις Ηνωμένες Πολιτείες, διαγωνίζονται σε αγορεύσεις ενώπιον Μελών του Δικαστηρίου, του Γενικού Δικαστηρίου και του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, τα οποία αναλαμβάνουν τον ρόλο των κριτών.

9 Μαΐου

«Ανοιχτές πόρτες» στο Δικαστήριο

Με αφορμή την Ημέρα της Ευρώπης, η οποία γιορτάζεται στις 9 Μαΐου σε όλα τα κράτη μέλη προς τιμήν της διακήρυξης του Γάλλου υπουργού Robert Schuman στις 9 Μαΐου 1950, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει εκείνη την ημέρα «ανοιχτές πόρτες» και προσκαλεί το κοινό στους χώρους του. Έτσι, οι πολίτες έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν καλύτερα το θεσμικό όργανο, να μάθουν για την αποστολή και τη λειτουργία του, αλλά και να ανακαλύψουν την αρχιτεκτονική του ή ακόμη τα έργα τέχνης τα οποία φιλοξενεί, κατόπιν δανεισμού από τα κράτη μέλη, προσφέροντας μια στέγη όπου μπορούν να λάμψουν οι καλλιτεχνικές και πολιτιστικές παραδόσεις της Ευρώπης. Υπολογίζεται ότι το κατώφλι του Δικαστηρίου πέρασαν **3 791 επισκέπτες**, αριθμός που σηματοδοτεί ένα ρεκόρ προσέλευσης άνευ προηγουμένου.

8 Ιουνίου

Συμπόσιο με αφορμή την παράδοση τιμητικού τόμου (*liber amicorum*) στον Βασίλειο Σκουρή

Συμπόσιο με θέμα «Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό την προεδρία του Βασιλείου Σκουρή» πραγματοποιήθηκε εξ αφορμής της παράδοσης ενός *liber amicorum* στον επί δωδεκαετία Πρόεδρο του θεσμικού οργάνου. Στο συμπόσιο αυτό, όπου χρέη συντονιστή εκτέλεσε ο Jean-Marc Sauvé, Αντιπρόεδρος του γαλλικού Conseil d'État, πρόεδροι και πρώην πρόεδροι ανώτατων δικαστηρίων των κρατών μελών, καθώς και υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων τόνισαν τη σημασία της νομολογίας του Δικαστηρίου για την **προάσπιση του κράτους δικαίου και τη διατήρηση της ενότητας του δικαίου της Ένωσης**.

28 έως 30 Ιουνίου

Forum δικαστών

159 δικαστές από διάφορες βαθμίδες των δικαστηρίων των κρατών μελών συμμετείχαν στο Forum, όπου εκπρόσωποι τόσο των ευρωπαϊκών όσο και των εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων ανταλλάσσουν κάθε χρόνο απόψεις για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που αφορούν το δίκαιο της Ένωσης. Σκοπός της ετήσιας αυτής εκδήλωσης είναι να ενισχύσει τον διάλογο του Δικαστηρίου με τους εθνικούς δικαστές, ιδίως στο πλαίσιο των αιτήσεων προδικαστικής απόφασης, αλλά και να προαγάγει τη διάδοση και την ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, αφού οι εθνικοί δικαστές είναι οι πρώτοι οι οποίοι καλούνται να εφαρμόσουν τις διατάξεις του στις διαφορές που πρέπει να επιλύσουν.

9 Δεκεμβρίου

Τελετή εγκαινίων των ιστορικών αρχείων του Δικαστηρίου

Σφραγίζεται με επίσημη τελετή η κατάθεση από το Δικαστήριο των ιστορικών του αρχείων στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας. Τα αρχεία αυτά, όπου συγκεντρώνονται δικαστικά και διοικητικά έγγραφα του θεσμικού οργάνου τα οποία ανατρέχουν στην απώτερη, προ 30ετίας, ιστορία του, παραδείγματος χάρη στην πρώτη ομιλία του πρώτου προέδρου του ή στο πρώτο δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του, μαρτυρούν την εξέλιξη του θεσμικού οργάνου μέσα στον χρόνο. Την ημέρα της τελετής είχαν ήδη σταλεί στη Φλωρεντία **3 539 φάκελοι**, ήτοι 112 γραμμικά μέτρα, στα οποία καταγράφεται η ιστορία του ευρωπαϊκού οικοδομήματος από την οπτική του δικαστή.

Επίσημες επισκέψεις στο Δικαστήριο

Το 2015, το Δικαστήριο είχε την τιμή να υποδεχθεί πολλές σημαντικές προσωπικότητες από τα κράτη μέλη. Συγκεκριμένα, η Αυτού Βασιλική Υψηλότης ο **Μέγας Δούκας του Λουξεμβούργου** επισκέφθηκε το Δικαστήριο τον Οκτώβριο για την έκθεση της *Magna Carta*. Ο Miro Cerar, Πρωθυπουργός της Σλοβενίας, ο Martin Lidegaard, Υπουργός Δικαιοσύνης της Δανίας, ο Rui Chancelle de Machete, Υπουργός Εξωτερικών της Πορτογαλίας, και η Laura Boldrini, Πρόεδρος του ιταλικού Κοινοβουλίου, συναντήθηκαν με Μέλη του θεσμικού οργάνου στη διάρκεια διαφόρων επίσημων επισκέψεων στο Λουξεμβούργο, συσφίγγοντας περαιτέρω τις σχέσεις μεταξύ του Δικαστηρίου και των δικαστηρίων των κρατών μελών.

Β. ΑΡΙΘΜΟΙ-ΚΛΕΙΔΙΑ

Συνεχής διάλογος με τον νομικό κόσμο

- Διατήρηση της επικοινωνίας με τα δικαστήρια των κρατών μελών

1 627

δικαστές συμμετείχαν σε επιμορφωτικά σεμινάρια στο Δικαστήριο

- φιλοξενία εθνικών δικαστών επ' ευκαιρία είτε του ετήσιου Forum είτε εξαμήνης ή δεκάμηνης πρακτικής άσκησης στο γραφείο ενός Μέλους
- διοργάνωση σεμιναρίων στο Δικαστήριο
- διαλέξεις προς εθνικούς δικαστές στο πλαίσιο ευρωπαϊκών δικαστικών ενώσεων ή δικτύων
- συμμετοχή στις τελετές για την έναρξη του δικαστικού έτους των ανώτατων και ανώτερων εθνικών δικαστηρίων και συναντήσεις με τους προέδρους ή τους αντιπροέδρους των ανώτατων ευρωπαϊκών δικαστηρίων

- Βελτίωση των συνθηκών για την κατανόηση και την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης από τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου

597

ομάδες επισκεπτών

- διαλέξεις προς δικηγόρους ή εκπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών
- διαλέξεις προς θεωρητικούς του δικαίου

από τις οποίες

216

ήταν ομάδες επαγγελματιών του νομικού κλάδου

252

νομικοί

έκαναν πρακτική άσκηση στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών τους

1 583

εξωτερικοί χρήστες,

φοιτητές, ερευνητές και καθηγητές αναζήτησαν υλικό στη βιβλιοθήκη του θεσμικού οργάνου

Συστηματικότερος διάλογος με τους Ευρωπαίους πολίτες

περίπου

20 000 αιτήσεις παροχής
πληροφοριών τον μήνα

Τακτικός διάλογος με επίσημους και θεσμικούς φορείς

4

Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

A. ΜΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ, ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ο Γραμματέας του Δικαστηρίου διευθύνει, υπό την εποπτεία του Προέδρου, τις διοικητικές υπηρεσίες του θεσμικού οργάνου ως γενικός προϊστάμενός τους. Στο τέλος μιας πολύ πλούσιας χρονιάς, επιβεβαιώνει τον ζήλο με τον οποίο εργάστηκαν οι υπηρεσίες αυτές προς στήριξη του δικαιοδοτικού έργου.

Η εξαιρετική εντατικοποίηση του δικαιοδοτικού έργου του Δικαστηρίου το 2015 συνοδεύτηκε από μια αισθητή άνοδο της παραγωγικότητας των υπηρεσιών του. Τα αποτελέσματα αυτά θα ήταν αδύνατα αν το θεσμικό όργανο δεν έκανε σταθερά χρήση όλων των διαθέσιμων μέσων προς επίτευξη των πρωταρχικών του στόχων, που είναι η ποιοτική και γρήγορη εκδίκαση των υποθέσεων.

Σε μια διπλή συγκυρία, χαρακτηριζόμενη από τον ολοένα μεγαλύτερο φόρτο της δικαστικής δραστηριότητας και από την υποχρέωση την οποία επέβαλαν οι δημοσιονομικές αρχές της Ένωσης σε όλα τα θεσμικά όργανα να προχωρήσουν σε μείωση του προσωπικού τους κατά 5 % για την περίοδο 2013-2017, το Δικαστήριο επέλεξε να διαφυλάξει τον πυρήνα της ύπαρξής του, ρίχνοντας το βάρος στα δικαιοδοτικά όργανα. Η εξέλιξη είναι αξιοσημείωτη, αν ληφθεί υπόψη ότι την ίδια στιγμή οι διοικητικές υπηρεσίες καλούνται να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που συνεπάγεται η αύξηση του αριθμού των δικαστών του Γενικού Δικαστηρίου, την οποία ενέκριναν οι νομοθετικές αρχές (το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Όπως καθίσταται σαφές σε πολλά σημεία της παρούσας ανασκόπησης, οι υπηρεσίες του θεσμικού οργάνου συμβάλλουν πλήρως στον εκσυγχρονισμό των μεθόδων εργασίας, ο οποίος αποβαίνει προς όφελος και των διαδικιών που αξιοποιούν τις νέες δυνατότητες, όπως στην περίπτωση της εφαρμογής για την ηλεκτρονική διαβίβαση των δικογράφων (e-Curia). Εκσυγχρονιστικές πρέπει οπωσδήποτε να θεωρηθούν και οι μέθοδοι διαχείρισης με τις οποίες προάγεται η ισότητα των φύλων και η ευαισθητοποίηση όλου του προσωπικού σε θέματα περιβάλλοντος. Τέλος, χάρη στη χρηστή διαχείριση της πολυγλωσσίας, το Δικαστήριο είναι σε θέση, αφενός μεν, να δικάζει μια υπόθεση σε όποια από τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης και αν αυτή έχει υποβληθεί ενώπιόν του, αφετέρου δε, να εξασφαλίζει εν συνεχεία τη διάδοση της νομολογίας του σε όλες τις επίσημες γλώσσες.

Η ετήσια έκθεση διαχείρισης, η οποία εκπονείται σύμφωνα με τις διατάξεις του δημοσιονομικού κανονισμού για τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο του Δικαστηρίου, βρίθκει παραδειγμάτων ενεργής συμμετοχής του προσωπικού και των υπηρεσιών στην αποτελεσματική και δυναμική εκπλήρωση της αποστολής που έχει ανατεθεί στο θεσμικό όργανο από τις Συνθήκες.

Alfredo Calot Escobar
Γραμματέας

Χάρη στη χρηστή διαχείριση της πολυγλωσσίας, το Δικαστήριο είναι σε θέση, αφενός μεν, να δικάζει μια υπόθεση σε όποια από τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης και αν αυτή έχει υποβληθεί ενώπιόν του, αφετέρου δε, να εξασφαλίζει εν συνεχεία τη διάδοση της νομολογίας του σε όλες τις επίσημες γλώσσες.

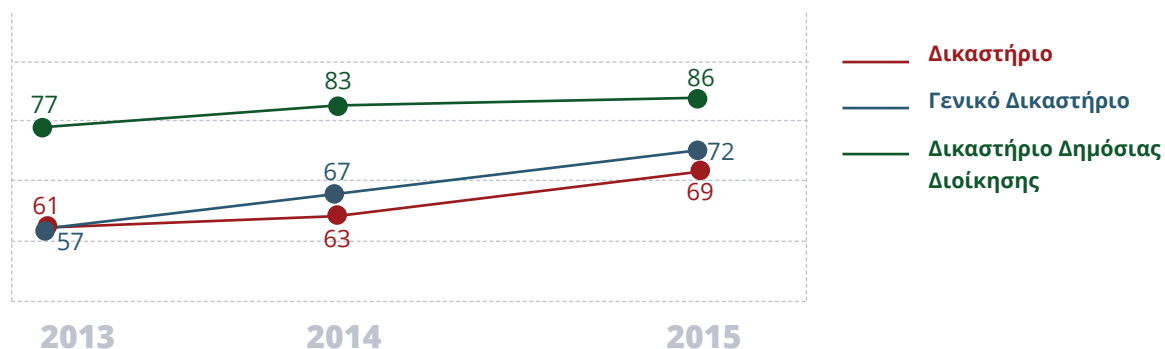

Β. ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ, ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

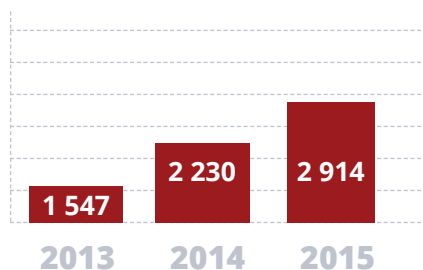
Η ψηφιοποίηση στην υπηρεσία του δικαιοδοτικού έργου

Από το 2011, η αλληλογραφία των γραμματειών των δικαιοδοτικών οργάνων με τους διαδίκους γίνεται και μέσω του «e-Curia», μιας εφαρμογής που αναπτύχθηκε ειδικά από τις υπηρεσίες του θεσμικού οργάνου για να είναι δυνατή η ασφαλής ηλεκτρονική κατάθεση και διαβίβαση των δικογράφων. Επειδή, με το πέρασμα του χρόνου, όλο και περισσότεροι εκπρόσωποι των διαδίκων και των κρατών μελών επιλέγουν την εφαρμογή αυτή, προετοιμάζεται ήδη μια νέα έκδοση του e-Curia, η οποία θα εξυπηρετεί ακόμη αποτελεσματικότερα τόσο τους πολίτες όσο και τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης.

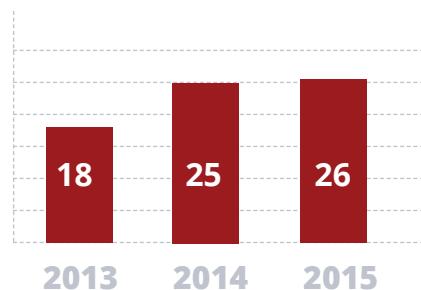
Ποσοστό των δικογράφων που κατατίθενται μέσω της εφαρμογής e-Curia

Αριθμός των λογαριασμών πρόσβασης στην εφαρμογή e-Curia

Αριθμός των κρατών μελών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή e-Curia

Το θεσμικό όργανο προάγει την ισότητα ανδρών – γυναικών

2 122

μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι
στις 31 Δεκεμβρίου 2015

Εκπροσώπηση των γυναικών

53 %

των θέσεων διοικητικών υπαλλήλων

35 %

των διευθυντικών θέσεων
(μεσαίων και ανώτερων στελεχών)

1 287
61 %

835
39 %

Όσον αφορά την εκπροσώπηση των γυναικών σε θέσεις ευθύνης εντός της Διοίκησης, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης βρίσκεται στον ανώτερο μέσο όρο των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Παρά ταύτα, το 2015 ξεκίνησε μια ομάδα προβληματισμού με τη συμμετοχή όλων των γυναικών που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα, ώστε να προκύψουν ιδέες για μέτρα τα οποία θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν τις υποψηφιότητες γυναικών για θέσεις υψηλόβαθμων στελεχών και να τονώσουν μακροπρόθεσμα την εκπροσώπησή τους σε όλες τις ιεραρχικές βαθμίδες.

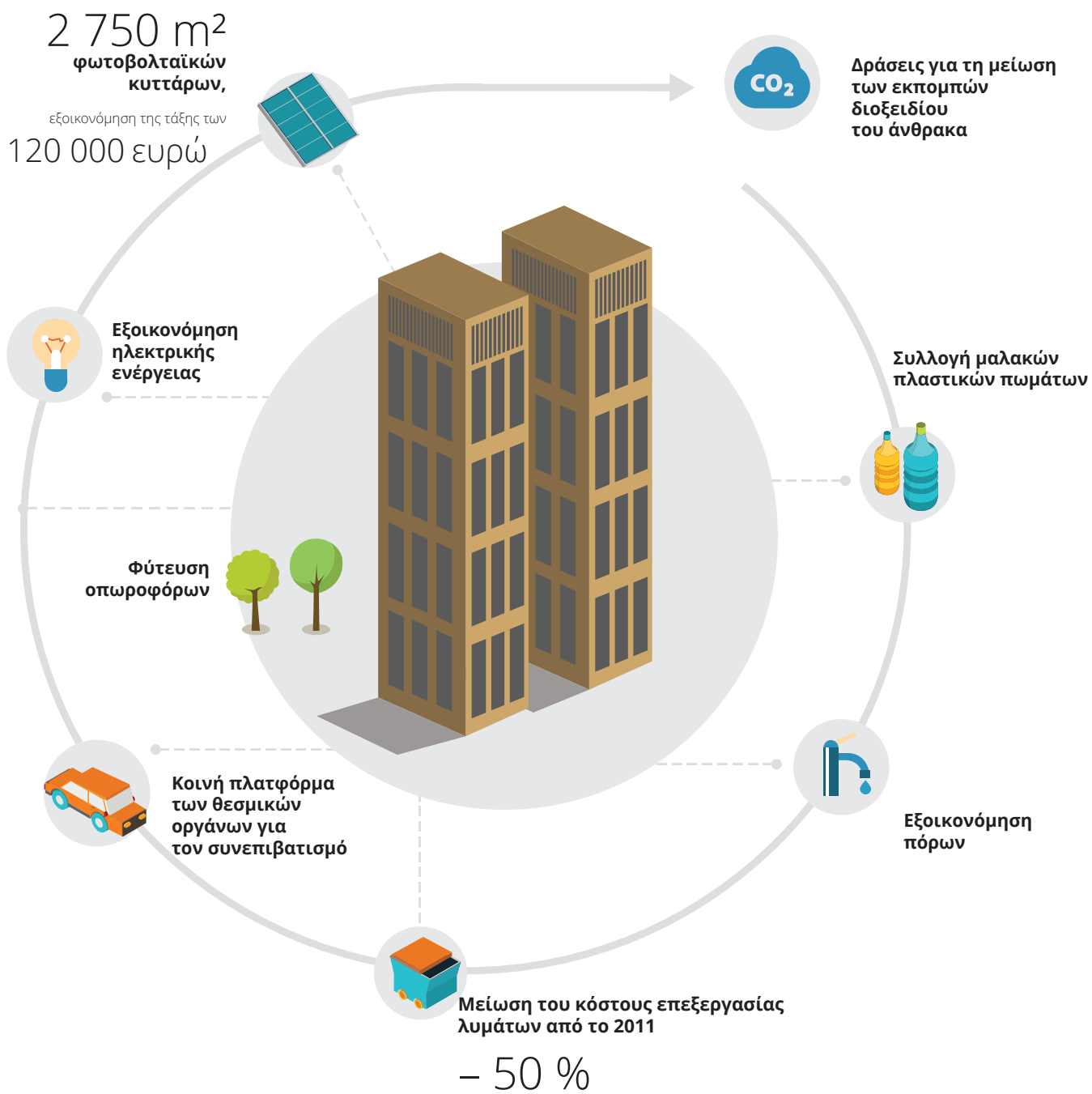

Προσήλωση στην προστασία του περιβάλλοντος

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ακολουθεί εδώ και πολλά χρόνια μια φιλόδοξη περιβαλλοντική πολιτική, στοχεύοντας στις υψηλότερες προδιαγραφές όσον αφορά την αειφόρο ανάπτυξη και τη διαφύλαξη των φυσικών πόρων.

Επίσης, το θεσμικό όργανο έχει δεσμευθεί να ολοκληρώσει τη διαδικασία καταχώρισης στο EMAS (Eco-Management and Audit Scheme).

Αυτό το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης και ελέγχου δημιουργήθηκε το 1993 από έναν ευρωπαϊκό κανονισμό ο οποίος αναγνωρίζει στους οργανισμούς που πληρούν ορισμένα αυστηρά κριτήρια το δικαίωμα να λάβουν πιστοποίηση για τις οικολογικές τους επιδόσεις. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει χαράξει μια περιβαλλοντική πολιτική χάρη στην οποία δρέπει ήδη τους καρπούς των οικολογικών του προσπαθειών.

Χρηστή διαχείριση της πολυγλωσσίας

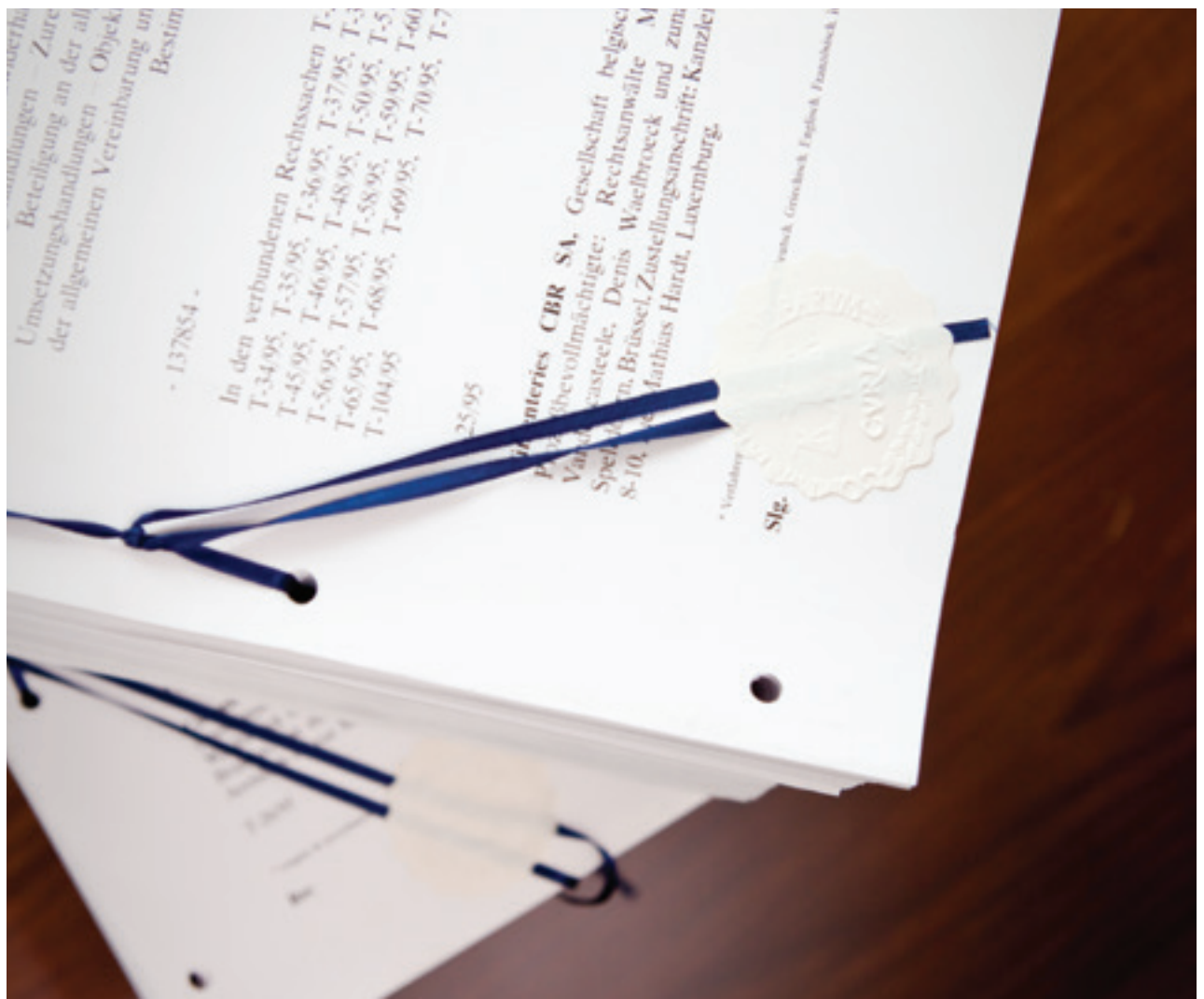
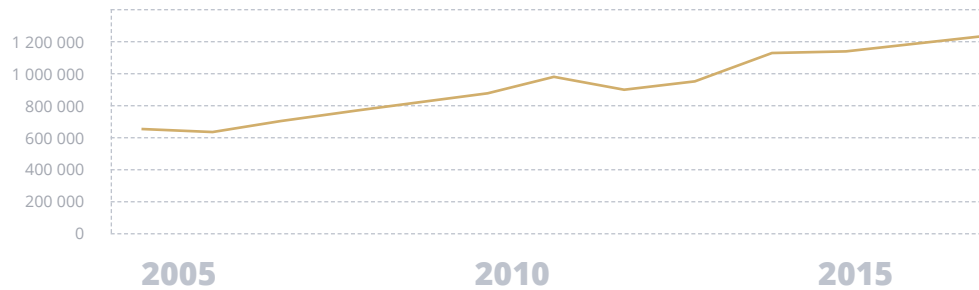
Ως πολύγλωσσο θεσμικό όργανο, το Δικαστήριο πρέπει να είναι σε θέση να δικάσει μια υπόθεση σε όποια από τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης και αν αυτή έχει υποβληθεί ενώπιόν του, καθώς και να εξασφαλίζει εν συνεχεία τη διάδοση της νομολογίας του σε όλες τις επίσημες γλώσσες.

Λόγω του υπερδιπλασιασμού των επίσημων γλωσσών (από 11 σε 24 μέσα σε 10 χρόνια), του ιδιαιτέρως αυστηρού ελέγχου των κονδυλίων του προϋπολογισμού που διατίθενται στο θεσμικό όργανο και της διαρκούς αύξησης του αριθμού των υποθέσεων ενώπιον των δικαιοδοτικών οργάνων (+ 50 % σε 10 χρόνια), είναι σαφές ότι απαιτείται ορθολογική και ρεαλιστική διαχείριση προκειμένου να διατηρηθεί το στοιχείο της πολυγλωσσίας. Το Δικαστήριο έλαβε πολλά εσωτερικά μέτρα εξοικονόμησης κόστους για να ελαφρύνει τον φόρτο εργασίας των μεταφραστικών του υπηρεσιών, ενώ αξιοποιεί παράλληλα τις νέες τεχνολογίες για να κερδίζει σε αποτελεσματικότητα και σε ταχύτητα.

Μερικοί αριθμοί για τις μεταφραστικές υπηρεσίες

	75 διερμηνείς για τις επ' ακροατηρίου συνεδριάσεις και τις λοιπές συναντήσεις	625 «γλωσσομαθείς νομικοί» εργάζονται για τη γραπτή μετάφραση
24 γλώσσες διαδικασίας	 23 γλωσσικά τμήματα	
552 δυνατοί γλωσσικοί συνδυασμοί	 1 115 000 σελίδες, η παραγωγή των μεταφραστικών υπηρεσιών το 2015 Μείωση των προς μετάφραση σελίδων το 2015 (εσωτερικό μέτρο εξοικονόμησης κόστους): 482 000 σελίδες λιγότερες	

Εξέλιξη του αριθμού των προς μετάφραση σελίδων

5

ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ: **Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΤΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ**

Ο νομοθέτης της Ένωσης εξέδωσε στις 16 Δεκεμβρίου 2015 έναν κανονισμό με τον οποίο αναμορφώνεται η δικαιοδοτική δομή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σκοπός του είναι να καλύψει τις άμεσες ανάγκες του Γενικού Δικαστηρίου —το οποίο αριθμούσε 28 δικαστές το 2015— και να βελτιστοποιήσει, μακροπρόθεσμα, την αποτελεσματικότητα του ευρωπαϊκού δικαιοδοτικού συστήματος στο σύνολό του.

56 δικαστές για το Γενικό Δικαστήριο

2 δικαστές
από κάθε κράτος μέλος

Η μεταρρύθμιση θα ολοκληρωθεί σε τρία στάδια:

- ♦ πρώτον, με τον ορισμό 12 νέων δικαστών του Γενικού Δικαστηρίου, ορισμένοι εκ των οποίων ανέλαβαν ήδη καθήκοντα τον Απρίλιο του 2016
- ♦ δεύτερον, με την ενσωμάτωση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης στο Γενικό Δικαστήριο κατά την επόμενη μερική ανανέωση της σύνθεσης του Γενικού Δικαστηρίου, τον Σεπτέμβριο του 2016, οπότε ο αριθμός των δικαστών θα αυξηθεί κατά 7. Έτσι, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα αποτελείται πλέον μόνο από δύο δικαιοδοτικά όργανα (το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο)
- ♦ τρίτον, το φθινόπωρο του 2019, με τη μεθεπόμενη ανανέωση, κατά την οποία θα προστεθούν 9 ακόμη δικαστές, για να φθάσουν συνολικά τους 56 το δικαιοδοτικό όργανο θα έχει τότε 2 δικαστές από κάθε κράτος μέλος. Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών δεν θα πρέπει, κατά τον ορισμό των νέων δικαστών, να λησμονούν τη σημασία που έχει η ίση εκπροσώπηση ανδρών και γυναικών.

Χάρη στον διπλασιασμό του αριθμού των δικαστών στα τρία αυτά διαδοχικά στάδια έως το 2019, το δικαιοδοτικό όργανο θα καταφέρει να ανταπεξέλθει στην αδιάκοπη αύξηση των νέων υποθέσεων και να συνεχίσει να εκπληρώνει την αποστολή του στην υπηρεσία των Ευρωπαίων πολιτών, επιτυγχάνοντας την απαιτούμενη ποιότητα, αποτελεσματικότητα και ταχύτητα στην απονομή της δικαιοσύνης.

Ως επιστέγασμα της μεταρρύθμισης αυτής, ο νέος Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2015, θα ενισχύσει την ικανότητα του δικαιοδοτικού οργάνου να εκδικάζει τις υποθέσεις σε εύλογο χρόνο, τηρώντας τις απαιτήσεις της δίκαιης δίκης.

6

ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ ΓΙΑ ΤΑ ΝΕΑ **ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ**

Αναζητήστε τη νομολογία του Δικαστηρίου, του Γενικού Δικαστηρίου και του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης στην πύλη που θα βρείτε στον δικτυακό τόπο Curia:

curia.europa.eu

Ενημερωθείτε για τη νομολογιακή και θεσμική επικαιρότητα:

- διαβάζοντας τα **ανακοινωθέντα τύπου**, στη διεύθυνση: curia.europa.eu/jcms/PressRelease
- μέσω συνδρομής στην υπηρεσία τροφοδοσίας ειδήσεων (**RSS feed**) του Δικαστηρίου: curia.europa.eu/jcms/RSS
- ακολουθώντας τον **λογαριασμό Twitter** του θεσμικού οργάνου: **@CourUEpresse** ή **@EUCourtPress**
- κατεβάζοντας την εφαρμογή **App CVRIA** για έξυπνα τηλέφωνα και ταμπλέτες.

Για περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά τη δραστηριότητα του θεσμικού οργάνου, μπορείτε να ανατρέξετε:

- στη σελίδα για την **έκθεση πεπραγμένων 2015**: curia.europa.eu/jcms/AnnualReport
- στο τμήμα που αναφέρεται στο **δικαιοδοτικό έργο**: curia.europa.eu/jcms/judicialactivityel
- στην **έκθεση διαχείρισης**: curia.europa.eu/jcms/managementreporten

Πρόσβαση στα έγγραφα του θεσμικού οργάνου παρέχεται:

- για τα **ιστορικά αρχεία** στη διεύθυνση: curia.europa.eu/jcms/archive
- για τα **διοικητικά έγγραφα** στη διεύθυνση: curia.europa.eu/jcms/documents

Επισκεφθείτε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην έδρα του:

Το θεσμικό όργανο προσφέρει προγράμματα επισκέψεων ειδικά προσαρμοσμένα στα ενδιαφέροντα κάθε ομάδας (παρουσία σε επ' ακροατηρίου συζήτηση, περιήγηση με ξεναγό στα κτίρια και στα έργα τέχνης, άλλες ενημερωτικές επισκέψεις):

curia.europa.eu/jcms/visits

Για οποιαδήποτε πληροφορία σχετική με το θεσμικό όργανο:

- Γράψτε μας στο **ειδικό έντυπο επικοινωνίας**: curia.europa.eu/jcms/contact

ΠΩΣ ΘΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΙΤΕ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ

Δωρεάν εκδόσεις:

- ένα αντίτυπο:
από το EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
- περισσότερα από ένα αντίτυπα ή αφίσες/χάρτες:
από τις αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://ec.europa.eu/represent_el.htm),
από τα γραφεία εκπροσώπησης στις εκτός ΕΕ χώρες (http://eeas.europa.eu/delegations/index_el.htm),
επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_el.htm) ή
καλώντας τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (δωρεάν τηλεφωνικός αριθμός από όλη την Ένωση) (*).

(*) Οι πληροφορίες παρέχονται δωρεάν, και οι κλήσεις είναι γενικώς δωρεάν (ενδέχεται όμως κάποιες κλήσεις που πραγματοποιούνται μέσω ορισμένων τηλεπικοινωνιακών φορέων ή από τηλεφωνικούς θαλάμους ή ξενοδοχεία να χρεώνονται).

Εκδόσεις επί πληρωμή:

- από το EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΜΟΝΑΔΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ
ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

Υπηρεσία Εκδόσεων

QD-AQ-16-001-EL-N

ISBN 978-92-829-2124-1
ISSN 2467-1517
doi:10.2862/844500